

Til foreldre/foresatte
med barn på 4. – 10. trinn

Vår ref.:
2019/2879

Deres ref.:

Bergen
26.02.2019

Invitasjon til elever ved skolen om å delta i undersøkelse om mobbing, vennskap og trivsel våren 2019

Dette er et informasjonsbrev til foreldre/foresatte om at alle elever på 4. – 10. trinn er invitert til å delta i en spørreundersøkelse om mobbing, vennskap og trivsel på skolen.

Det årlige informasjonsbrevet til foreldrene er mer omfattende enn tidligere. Det skyldes den nye personopplysningsloven som trådte i kraft 20. juli 2018. Med denne loven har Norge sluttet seg til EUs personvernforordning, General Data Protection Regulation (GDPR). GDPR skal bla. styrke personvernet ved behandling av personopplysninger. Av denne grunn er den årlige spørreundersøkelsene til elevene gjennomgått på nytt av Personvernombudet ved Norsk Senter for Forskningsdata (NSD).

Formål

Undersøkelsen er en del av skolens arbeid med å skape et trygt og godt skolemiljø for alle elever på skolen i tråd med opplæringslovens §9a. Undersøkelsen vil gi skolen verdifull informasjon om elevenes trivsel og trygghet på skolen. Den vil også gi en pekepinn på hvor godt skolen lykkes i antimobbearbeidet sitt. De innsamlede dataene vil dessuten bli brukt i forskningen på mobbing og skolemiljøet, og til å videreutvikle de konkrete tiltakene som inngår i Olweusprogrammet.

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

Ansvarlig for prosjektet er Norwegian Research Centre AS (NORCE) som er ett av Norges største uavhengige forskningsinstitutter. Prosjektet er plassert i helseavdelingen i selskapet, NORCE Helse, og det er Regionalt kunnskapscenter for barn og unge (RKBU Vest) som har ansvar for gjennomføringen av undersøkelsen.

RKBU Vest får årlige tilskudd fra Helsedirektoratet og Utdanningsdirektoratet for å drive forskning, undervisning og kunnskapsformidling som skal bidra til å fremme barn og unges psykiske helse. Skolen er en viktig målgruppe i senterets arbeid med å forebygge, avdekke og håndtere mobbing og andre krenkelser blant barn og unge.

Hvorfor får barnet ditt spørsmål om å delta?

Skoler som har innført *Olweusprogrammet mot mobbing og antisosial atferd* får hvert år tilbud om å gjennomføre en spørreundersøkelse blant elevene. Dette gjelder ca. 19.000 elever ved 108 grunnskoler fra 11 fylker i landet.

Olweusprogrammet har som formål å redusere eksisterende mobbing i elevgruppen og å hindre fremtidig mobbing. Arbeidet med å forebygge mobbing i skolen krever langsiktig og systematisk innsats. En viktig del av dette arbeidet er å følge med på utviklingen ved egen skole gjennom årlige undersøkelser som elevene svarer på.

Hva innebærer det for barnet ditt å delta?

Undersøkelsen gjennomføres i skoletiden. Elevene bruker vanligvis PC og svarer på et elektronisk skjema, men det finnes også en papirversjon for skoler som foretrekker denne løsningen. Tiden det tar å gjennomføre undersøkelsen er avhengig av elevenes alder og leseferdigheter, men som oftest tar det elevene fra 20 til 40 minutter å svare på skjemaet.

Elevene skal *ikke* gi opp eget navn når de svarer på undersøkelsen. Når elevene logger seg på undersøkelsen, blir de bare spurt om de er jente eller gutt, hvilken klasse de går i og skolens navn.

Elevene får veiledning fra skolens personale før de begynner å svare på undersøkelsen. Skjemaet inneholder spørsmål om trivsel på skolen, antall venner i klassen og hvor ofte det forekommer mobbing blant elevene. Det er spørsmål om ulike former for mobbing f. eks. bruk av stygge ord og kallenavn, stenge noen ute fra lek eller andre aktiviteter, spredning av løgner, sparking, dytting, slåing og ødelegging av andre sine eiendeler. I tillegg prøver undersøkelsen å avdekke hvor på skolens område de negative handlingene forekommer og om elevene har fortalt om hendelsene til for eks. foreldre, lærere, søsken og venner. På RKBU Vest sin hjemmeside er det mulig å se på spørreskjemaet som brukes i undersøkelsen. <http://uni.no/nb/uni-helse/rkbu-vest/sprreunderskelsen/> Skjemaet for elever på 4. trinn er kortere enn for elever på 5.- 10. trinn.

Det er frivillig å delta

Elevene bestemmer selv i samråd med sine foreldre/foresatte om de skal delta i undersøkelsen eller ikke. Foresatte kan kontakte skolen dersom de *ikke* ønsker at barnet deres skal være med på undersøkelsen. Det er ikke nødvendig å begrunne hvorfor en elev ikke skal være med på undersøkelsen. Det er også tillatt for elever å trekke seg fra undersøkelsen etter at den har startet opp.

Elever som ikke deltar i undersøkelsen vil vanligvis få tilbud om å gjøre skolearbeid i det tidsrommet som undersøkelsen pågår, men det er skolene selv som avgjør hvordan dette best kan ordnes.

Elevenes personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker opplysninger fra undersøkelsen

RKBU Vest vil bare bruke opplysningene som samles inn om elevene til de formålene vi har fortalt om i dette skrevet. Vi behandler opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket.

Det er kun prosjektleder og to forskere som vil ha tilgang til bakgrunnsopplysninger som skole, klassetrinn og kjønn i analysearbeidet på prosjektet. Forskningsinteressen er ikke knyttet opp mot enkeltskoler og det er de samlede resultatene for mange skoler som er i fokus. Det vil ikke publiseres tall fra enkeltskoler. Heller ikke svar fra enkeltelever vil kunne gjenkjennes i publikasjoner.

For å unngå at uvedkommende får tilgang til dataene som er samlet inn blir de oppbevart på en sikker server i NORCE AS. Kun prosjektleder og en forsker har tilgang til denne serveren.

Det lages en koblingsnøkkel som inneholder skolens navn. En passordbeskyttet fil med koblingsnøkkel lagres på passordbeskyttet minnepenn som er innelåst i arkivskap på RKBU Vest. Nøkkelen er gjemt og tilgang gis kun til prosjektleder, en forsker og en administrativ ansatt, som alle har taushetsplikt.

Det er Norsk Senter for Forskningsdata (NSD) som står for datainnsamlingen. NSD WebSurvey er et system for innsamling av intervjudata via internett. Når en skole er ferdig med undersøkelsen kan de ta ut en standardisert rapport via NSD WebSurvey. På små skoler med under 50 elever er det ikke mulig å ta ut rapporter fra undersøkelsen.

Hva skjer med opplysningene som er samlet inn?

Dataene som samles inn ved de årlige undersøkelsene vil bli lagret hos NORCE AS. Dataene vil bli brukt i rapportene til skolene slik at de kan følge med på utviklingen over tid. Også i forskningsarbeidet ved RKBU Vest er det viktig å studere langtidsutviklingen ved skoler som innfører Olweuprogrammet.

Rettigheter for de som deltar i prosjektet

Personvernlovgivningen gir dem som deltar i undersøkelser en rekke rettigheter (jf. art. 12-22). RKBU Vest har plikt til å informere deltakerne i prosjektet om behandlingen av personopplysninger og å tilrettelegge for at de kan utøve sine rettigheter:

- få innsyn i hvilke personopplysninger som er registrert om eleven
- få rettet personopplysninger om eleven
- få slettet personopplysninger om eleven
- få utlevert en kopi av personopplysninger om eleven
- å sende klage til personvernombudet eller Datatilsynet om behandlingen av personopplysninger

Rettighetene gjelder så lenge det behandles personopplysninger og når det er mulig å identifisere den registrerte eleven på en sikker måte. I dette prosjektet er *ikke* elevene registrert med direkte identifiserende opplysninger som navn eller identifikasjonsnummer. De registreres *kun* med bakgrunnsopplysningene skolenavn, klassetrinn og kjønn. Det betyr derfor at det som oftest ikke vil være mulig å finne tilbake til svar fra enkeltelever. Men i de tilfellene der det skulle vise seg mulig å identifisere en enkeltelevs besvarelse, vil vi være behjelpelig med å oppfylle de rettighetene som er nevnt ovenfor.

Hva gir oss rett til å behandle personopplysninger om barnet ditt?

På oppdrag fra NORCE AS har NSD – Norsk senter for forskningsdata AS vurdert at behandlingen av personopplysninger i dette prosjektet er i samsvar med personvernregelverket.

Ønsker du mer informasjon?

For ytterligere informasjon kan du kontakte:

- Prosjektleder Mona E. Solberg ved RKBU Vest, NORCE Helse
Epost: moso@norceresearch.no Tlf. 56 10 72 80.
- Administrativ leder Cecilie Marie Fjellbakk ved RKBU Vest, NORCE Helse
Epost: Olweusprogrammet@norceresearch.no Tlf. 56 10 72 23 .
- Norsk senter for forskningsdata AS
Epost: personverntjenester@nsd.no Tlf. 55 58 21 17.

Med vennlig hilsen

Ann Heidi Nebb

Senterleder/psykologspesialist
RKBU Vest
NORCE

Mona E. Solberg

Prosjektleder/forsker
RKBU Vest
NORCE